

ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของ
ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

Efficiency of information dissemination through the village
headman's communication channel in Hot District,
Chiang Mai Province

วรพล พรหมเงิน¹ & พนม ภูณาวงค์²

Worapon Promngern¹ & Panom Gunawong²

Corresponding author: worapon17743@gmail.com

Received: 07/02/68 Revised: 09/03/68 Accepted: 09/03/68

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเครื่องมือการประชาสัมพันธ์
ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสาร และศึกษา
ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านในอำเภอ
ฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก เลือกแบบ
เฉพาะเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ จำนวน 5 หมู่บ้าน
และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 3 คนต่อหมู่บ้าน ผลการวิจัย พบว่า เครื่องมือที่
ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผู้ใหญ่บ้านมีการใช้ช่องทางการสื่อสาร

¹ นักศึกษาริทยูญาโท คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Master of Public Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Mai University

² Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Mai University

กับประชาชน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การติดประกาศ หอกระจายข่าว และการประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้าน ส่วนปัญหาและอุปสรรคการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสาร ผู้ใหญ่บ้านบางท่านอาจขาดทักษะในการสื่อสารเรื่องการพูด การเขียน หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย อีกทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยหรืออินเทอร์เน็ตทำให้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพน้อย การขาดความรู้การใช้เครื่องมือหรือช่องทางการสื่อสาร ส่วนประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ มีการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งช่องทางดั้งเดิมและช่องทางออนไลน์ ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยและภาษาในท้องถิ่นที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย ความสามารถในการรับสารของชาวบ้าน ขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชนและบริบทของพื้นที่ แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน ควรจัดอบรมเพิ่มเติม ความรู้ ทักษะ ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และอบรมการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การประชาสัมพันธ์; ช่องทางการสื่อสาร; ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

This research aims to study the public relations tools, the problems and obstacles of public relations through communication channels, and the effectiveness of public relations through communication channels used by village headmen in Hod District, Chiang Mai Province. This is a qualitative research using in-depth interviews with a purposive sampling method. The

key informants included five village headmen from five villages and three villagers from each village. The research findings revealed that the tools used for public relations by village headmen include communication channels such as social media, posted announcements, news tower, and monthly meetings with villagers. Regarding the problems and obstacles in public relations, some village headmen lack communication skills in speaking, writing, or using modern communication tools. Moreover, access to modern technology or the internet limits the effectiveness of online communication channels. There is also a lack of knowledge on how to use communication tools or channels.

As for the effectiveness of public relations, a variety of communication channels, both traditional and modern, are used. Most village headmen use Thai and local languages that are easily understood by the villagers. The ability of villagers to receive information depends on the characteristics of the community and the context of the area. Guidelines for developing the effectiveness of public relations communication of village headmen should provide additional training on knowledge and skills in using social media and training on the use of appropriate language for village headmen for effective communication.

Keywords: efficiency; public relations; communication channels; village headman

บทนำ

การสื่อสารในยุคปัจจุบันที่โลกหมุนไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนของข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และเทคโนโลยีอยู่เสมอในทุกด้าน การเตรียมพร้อมและรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับตัวและติดตามให้ทันต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คนในสังคมก้าวทันการปรับเปลี่ยนต่าง ๆ ได้อยู่เสมอ นั่นก็คือ การสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในรูปแบบ วิธีการหรือพฤติกรรมการสื่อสารใด ๆ ล้วนส่งผลต่อการรับรู้ เรียนรู้ การปรับตัวและก้าวตามความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ การสื่อสารจึงเป็นหนึ่งในช่องทางที่ช่วยให้คนในสังคมสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่ การสื่อสารนั้นมีหลายรูปแบบ หลายวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นระดับการสื่อสาร ทิศทางการสื่อสาร การสื่อสารแบบทางการ เช่น การพูดคุยอย่างเป็นทางการ การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ การสื่อสารแบบวงจรรายาหรือแม้แต่การสื่อสารแบบอวัจนภาษา การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดส่งผ่านข้อมูลข่าวสารจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง เพื่อให้เกิดถ่ายทอดข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความเข้าใจระหว่างกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยในการสื่อสารทั่วไปนั้นประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งการสื่อสารเป็นกระบวนการของผู้ส่งสารและผู้รับสารในการสื่อสารกัน นอกจากองค์ประกอบหลักดังที่กล่าวไปแล้วในระหว่างการสื่อสารของผู้ส่งสารและผู้รับสารนั้นยังมีปัจจัยอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป เช่น ปัจจัยระดับบุคคลของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทักษะคิด ระดับความรู้ ทักษะการสื่อสาร แม้แต่ในโลกธุรกิจก็จะมีปัจจัยองค์ประกอบการสื่อสารระดับองค์กรที่แตกต่างกันออกไป การสื่อสารภายในองค์กรมีปัจจัยระดับองค์กรที่เป็นตัวแปรในการสื่อสารภายในองค์กร เช่น ช่องทางการสื่อสารและบรรยากาศการสื่อสารในองค์กรเป็นส่วนประกอบกันไป

กระบวนการของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารในโลกธุรกิจในปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการสื่อสารใด ๆ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 27 ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจดังต่อไปนี้ (1) อำนาจความเป็นธรรม ความสะอาด และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน (2) เสริมสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในหมู่บ้าน อีกทั้งยังส่งเสริมวัฒนธรรมจารีตประเพณีในท้องที่ (3) อำนาจความสะอาดหรือประสานงานแก่ประชาชนในการติดต่อราชการหรือรับบริการจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานภาครัฐ (4) รับฟังปัญหาและนำความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ (5) ให้การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ (6) ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ (7) ชี้แจงหรือ ประกาศให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ (8) แจ้งให้ประชาชนให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์ เพื่อป้องกันภัยอันตรายสาธารณะที่อาจเกิดขึ้นอย่างฉุกเฉิน รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย (9) จัดประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน (10) ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของกำนัน หรือทางราชการและรายงานเหตุผิดปกติให้กำนันทราบและรายงานต่อนายอำเภอ (11) ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของทางราชการ หรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นนอกเหนือจากบทบาทการเป็นผู้นำแล้วยังเป็นทั้งตัวแทนของประชาชนนำข่าวสารข้อมูล ปัญหาความต้องการของชาวบ้าน

และชุมชน ไปเสนอต่อทางราชการ ขณะเดียวกันก็เป็นตัวแทนของทางราชการ นำข่าวสารข้อมูล แผนงาน โครงการต่าง ๆ มานำเสนอ ชี้แจงกับประชาชน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2559)

รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในอำเภอฮอด จากอำเภอถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถึงชาวบ้าน เป็นการสื่อสารในทุกระดับและหลากหลายช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการและการบริหารภายในองค์กร ลักษณะของการติดต่อสื่อสารจากอำเภอถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถึงชาวบ้าน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารจากบนสู่ล่าง การติดต่อสื่อสารจากล่างสู่บน การติดต่อสื่อสารตามแนวนอน และการติดต่อสื่อสารแบบข้ามสายงาน 2) ช่องทางการสื่อสารจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถึง ชาวบ้าน ได้แก่ ไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) สื่อสังคมออนไลน์ (เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก) และระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (นิตยา เงินประเสริฐศรี, 2544)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคที่พบในปัจจุบันนั้น อำเภอฮอด มีลักษณะภูมิประเทศและสังคมที่ต่างจากหมู่บ้านบางแห่งมีระยะทางที่ห่างไกลไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้การสื่อสารค่อนข้างมีความล่าช้า ซึ่งอาจทำให้การรับรู้ข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทของพื้นที่ และประชาชนแต่ละหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีลักษณะพื้นที่ที่แตกต่างกัน การรับรู้ของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่แตกต่างกัน และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงเครื่องมือ

ด้านการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน มีลักษณะเป็นอย่างไร เข้าถึงชาวบ้านได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน

บททวนวรรณกรรม

การศึกษาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร

Aristotle (as cited in Berlo, 1960) ให้คำจำกัดความของการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ (rhetoric) ไว้ว่า การสื่อสาร คือการแสวงหา "วิธีการในการโน้มน้าวใจทุกรูปแบบ" สาเหตุที่อริสโตเติลนิยามความหมายไว้เช่นนี้ เนื่องจากอริสโตเติลเน้นการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ซึ่งเน้นแนวคิดและทักษะในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง

สุพานี สุฤษฏ์วานิช (2552) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึงการเคลื่อนย้ายหรือการส่งผ่านข่าวสารข้อมูล หรือความหมายบางอย่างของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันหรือเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างตามที่ต้องการ

จิราวรรณ ยิ้มปลื้ม (2561) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการในการส่งสารหรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด ความรู้สึกระหว่าง

บุคคลโดยใช้สื่อหรือช่องทางต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดผลในการรับรู้หรือเปลี่ยนทัศนคติ และเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้การสื่อสารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลัก ๆ ของการสื่อสาร นั่นคือ ผู้ส่งสาร ช่องทางผู้รับสาร รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ร่วมด้วย

ณัฐพล ใจจริง (2561) กระบวนการที่มีการส่งสารซึ่งประกอบด้วย ข้อความและสัญลักษณ์ไปยังผู้รับ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจ การตอบสนองหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเน้นถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสาร

Shannon and Weaver (1949) ได้นำแนวคิดของแซนนอนมาประยุกต์ใช้กับการสื่อสารของมนุษย์ โดยสร้างแบบจำลองการสื่อสารเพื่ออธิบายกระบวนการของการสื่อสาร แบบจำลองการสื่อสารของแซนนอนและวีเวอร์นี้เป็นกระบวนการสื่อสารเชิงเส้นตรง คือ การสื่อสารจะเกิดขึ้นฝ่ายเดียวเมื่อผู้ส่งสารได้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ทั้งนี้การสื่อสารจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ แหล่งสาร (Information source) เครื่องส่ง (Transmitter) สัญญาณ (Signal) เครื่องรับ (Receiver) ผู้รับ (Destination) และเสียงรบกวน (Noise source)

Harold Lasswell (1948) ได้แบ่งการสื่อสารออกเป็นองค์ประกอบ 5 ประการ โดยมุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบหลัก 5 ประการ ซึ่งรวมกันเป็นกรอบที่ครอบคลุมสำหรับการทำความเข้าใจวิธีการสื่อสารข้อมูล ได้แก่ 1) ใคร ผู้ส่งหรือผู้สื่อสาร – บุคคลหรือกลุ่มผู้ส่งข้อความ 2) บอกว่าอะไร เนื้อหาของข้อความ – ข้อมูลหรือความคิดจริงที่ถูกสื่อสาร 3) ในช่องทางใด สื่อที่ใช้ในการส่งข้อความ อาจเป็นคำพูด สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น 4) ถึงใคร ผู้รับหรือผู้ฟัง – บุคคลหรือกลุ่มคนที่ได้รับข้อความ 5) มีผลกระทบอย่างไร ผลกระทบของ

ข้อความต่อผู้ฟัง ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม หรือการกำหนดบรรทัดฐานทางสังคม

แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารของภาครัฐ

Berlo (1960) กล่าวว่ากระบวนการสื่อสารทางราชการของรัฐบาลได้พัฒนาทฤษฎีที่ผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร และผู้รับจะรับแปลความหมายและมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไร ทฤษฎีการสื่อสารแบบ S M C R ประกอบด้วย 1) ผู้ส่งสาร หมายถึง เป็นผู้ที่มีทักษะ มีความชำนาญ และมีความสามารถในการเข้ารหัสเนื้อหาข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับ เพื่อผลในการสื่อสารมีความรู้อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่งและควรจะสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย 2) ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ข่าวสาร และข้อมูลที่ส่งจากรัฐบาลไปยังประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ 3) ช่องทางในการส่ง หมายถึง ช่องทางการส่งข่าวสารของรัฐบาล โดยให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูล โดยผ่านประสาทสัมผัส ทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น 4) ผู้รับสาร หมายถึง ผู้รับข้อมูลจากทางราชการ ผู้รับข่าวต้องมีความชำนาญในการสื่อสาร มีความสามารถในการถอดรหัส เป็นคนที่มีทัศนคติเดียวกัน ระดับความรู้ รากฐานทางสังคมและวัฒนธรรม เหมือนกับผู้ส่งสาร ทำให้การสื่อสารมีความหมายและมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร

กาญจนา แก้วเทพ (2538 อ้างถึงใน บรม มณียศ, 2565) อธิบายไว้ว่า คำว่า “Network” ในภาษาอังกฤษให้ภาพพจน์ ที่ชัดเจนคือ “Net” ตาข่ายที่โยงใยถึงกัน และที่จะ “Work” เมื่อต้องการใช้งาน และจากความหมายด้านการสื่อสาร ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในด้านสังคม ดังนั้นเครือข่ายจึงหมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรหลาย ๆ องค์กรที่ต่างมีทรัพยากรของ

ตัวเอง มีเป้าหมาย มีวิธีการทำงาน และมีกลุ่มเป้าหมายของตนเอง บุคคลหรือกลุ่มองค์กรเหล่านี้ได้เข้ามาประสานงานอย่างมีระยะเวลานานพอสมควร แม้อาจจะไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็มีรากฐานวางเอาไว้ (เปรียบเสมือนสายโทรศัพท์ที่ต่อไว้เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหา ก็สามารถติดต่อไปได้)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ (2543 อ้างถึงใน บรม มณียศ, 2565) กล่าวว่า คำว่า “เครือข่าย” มีความหมายแตกต่างกันไปตามแต่ละมุมมองของบุคคล แต่จากการวิเคราะห์เครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในประเทศไทยคำนิยามของเครือข่ายหมายถึง การที่บุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการอย่างใดอย่างหนึ่ง กลุ่มเครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

นิติพล ภูตะโชติ (2556 อ้างถึงใน สกุรัตน์ แจ่มหิรัญ, 2561) กล่าวถึงเครือข่ายของการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลจะพิจารณาจากการไหลของข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งการส่งข่าวสารผ่านไปยังสมาชิกแต่ละคนจะมีผลต่อการผิดพลาดของข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความรวดเร็วในการส่งข่าวสาร ดังนั้นเครือข่ายของการติดต่อสื่อสารแบ่งได้คือ 1) การติดต่อสื่อสารแบบลูกโซ่ 2) การติดต่อสื่อสารแบบตัววาย 3) การติดต่อสื่อสารแบบมีศูนย์กลาง 4) การติดต่อสื่อสารแบบวงกลม 5) การติดต่อสื่อสารแบบครบวงจร

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

จิราวรรณ ยัมปลัม (2561) ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพว่า ความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์

ชนัญชิตา เนตรประสาธ (2563) การสื่อสารเป็นกลยุทธ์หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในการติดต่อ และการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมาย แต่หากไม่เรียนรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง ไม่เข้าใจผู้อื่นแล้วไม่ว่าจะมีกระบวนการสื่อสารที่ดีและมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยเพียงใดก็ไร้คุณค่า นอกจากนี้ การสื่อสารจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เมื่อบุคคลมีความแตกต่างกันการสื่อสารที่ดีจะต้องใช้ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีควบคู่กันไปด้วยจึงจะทำให้การสื่อสารนั้นประสบผลสำเร็จ

วันชัย มีชาติ (2548) กล่าวว่า การเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการบรรลุประสิทธิผลขององค์กรเสมอ การสร้างระบบการสื่อสารภายในองค์กรที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารทุกองค์กร คือ การจัดระบบการสื่อสารตลอดจนการไหลของข้อมูลข่าวสารในองค์กรและลดความผิดพลาดหรืออุปสรรคในการสื่อสาร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ 1) การติดตามผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ 2) การใช้การสื่อสารหลายวิธี 3) ระยะเวลา 4) ให้ความสนใจกับภาษา 5) ศูนย์กลางข้อมูล 6) การให้รู้เท่าที่จำเป็น 7) การใช้ธรรมเนียมปฏิบัติในการสื่อสาร 8) การฟังอย่างตั้งใจ

Panom Gunawong and Wannapa Leerasiri (2022) ได้ศึกษาการแบ่งปันข้อมูลของเครือข่ายหลายหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการปลูกและการบริโภคฝิ่นในเขตอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การบูรณาการการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารผ่านช่องทางทั้งออนไลน์และออฟไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาฝิ่น พบว่าการแบ่งปันข้อมูลผ่านช่องทางออฟไลน์ คือ การประชุมรายเดือนและการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็นทางการมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ รวมถึงการประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน และการแบ่งปันข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ คือ

การใช้แอปพลิเคชัน Line เป็นช่องทางออนไลน์ที่ช่วยให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้นในการบูรณาการช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ คือ การใช้ทั้งสองช่องทางร่วมกันทำให้เครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้สรุปว่า การใช้ทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ในการแบ่งปันข้อมูลมีความสำคัญในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และการจัดการเครือข่ายหลายหน่วยงานอย่างยืดหยุ่นจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์

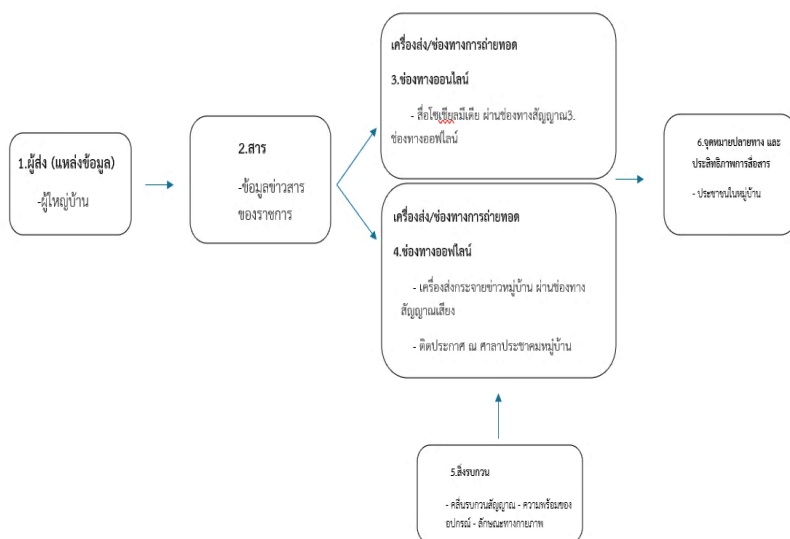
จิราภรณ์ ศรีนาค (2566) สื่อออนไลน์ หมายถึง สื่อที่แพร่กระจายด้วยการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม โดยอยู่ในรูปแบบของข้อความเสียง รูปภาพ หรือวิดีโอ และยังเป็นสื่อที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระจาย ข่าวสารจากสื่อเดิมที่มีการแพร่กระจายข่าวสารแบบทางเดียว (One-to-Many) เป็นรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถมีผู้เข้าร่วมได้หลาย ๆ คนในการสนทนา (Many-to-Many) ซึ่งก่อให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม ในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน หรือเป็นการวิพากษ์วิจารณ์สินค้าบริการต่าง ๆ นั้น โดยปราศจากการควบคุมเนื้อหาในการสนทนาแม้กระทั่งผู้ผลิตเนื้อหาเองเพราะผู้รับสารสามารถเข้าร่วมการแสดงความคิดเห็น หรือแม้กระทั่งการแก้ไขเนื้อหาต่าง ๆ ก็สามารถทำได้ รวมทั้งยังสามารถเปลี่ยนจากผู้รับสาร เป็นผู้ผลิตเนื้อหาและส่งต่อไปยังผู้อื่นได้อย่างอิสระ โดยหากผู้ใดผลิตเนื้อหาที่น่าสนใจหรือโดนใจ ผู้คนหมู่มากจะถือเป็นผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด (Influencer) ยิ่งในทางการตลาดนั้น ผู้มีอิทธิพลมีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคได้ง่าย

วัฒน์ ภูวทิศ (2557) เว็บไซต์ที่ให้บริการซื้อขายสังคมอนไลน์สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานได้ 8 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทแหล่งผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 2) ประเภทการติดต่อสื่อสาร 3) ประเภทของการนำเสนอสื่อประสม 4) ประเภทเกมออนไลน์ 5) ประเภทการจัดการภาพถ่าย 6) ประเภทธุรกิจหรือการค้า 7) ประเภทข้อมูลและความรู้ 8) ประเภทการอภิปราย วิจัย และแสดงความคิดเห็น

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะมีความเหมาะสมกับการวิจัยที่ต้องการทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์และคุณค่าทางสังคม และสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยใช้ 2 วิธีการ คือ การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และกำหนดคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยจะได้กำหนดประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย กำหนดเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและได้คำตอบของงานวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งค้นคว้าได้จากหนังสือ ตำราทางวิชาการ บทความ วารสาร รวมถึงรายงานการวิจัย ตลอดจนค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพราะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด เนื่องจากข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะ และมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของการวิจัย ช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเชิงลึก เพราะตัวอย่างที่เลือกมามีความรู้และประสบการณ์ที่ตรงกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา ใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และกำหนดคำถามปลายเปิดแก่กลุ่มเป้าหมายผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะออกแบบหัวข้อสัมภาษณ์ไว้และกำหนดเนื้อหาสัมภาษณ์ให้ชัดเจนและครอบคลุม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูล โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่คัดเลือกมาจำนวน 5 หมู่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 3 คนต่อหมู่บ้าน รวม 20 คน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 3 คนต่อหมู่บ้าน โดยแบ่งเป็น 1) หมู่บ้านพื้นราบที่อยู่ในพื้นที่ตัวเมือง 2) หมู่บ้านพื้นราบที่อยู่รอบพื้นที่ตัวเมือง 3) หมู่บ้านพื้นราบที่อยู่ห่างจากพื้นที่ตัวเมือง 4) หมู่บ้านบนภูเขาที่อยู่ห่างจากพื้นที่ตัวเมืองออกไปมากที่มีสัญญาณโทรศัพท์และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต และ 5) หมู่บ้านบนภูเขาที่อยู่ห่างจากพื้นที่ตัวเมืองออกไปมากที่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์และไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ดำเนินการให้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นลักษณะการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอน ในการเก็บข้อมูล กำหนดวันสัมภาษณ์อย่างชัดเจนและแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า และผู้วิจัยจะสัมภาษณ์บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ การสัมภาษณ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลจะมีการบันทึกเสียงและบันทึกลงสมุดของผู้วิจัยเพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้อาวเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการบรรยายสรุปแยกไปตามแต่ละประเด็นที่ได้ตั้งคำถามกำหนดไว้ และนำมาข้อมูลที่ได้อาวเคราะห์เข้ามาด้วยกัน โดยประยุกต์กับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแยกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารและสรุปใจความสำคัญเพื่อวิเคราะห์ว่ายังขาดข้อมูลใดบ้างและคิดประเด็นคำถามหลักที่ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประเด็นปัญหาการดำเนินการปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนผ่านการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะนำมาแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำมาทำการสรุป โดยใช้การเขียนเป็นประโยคหรือข้อความเพื่อตอบคำถามงานวิจัย

3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทั้งหมด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประมวลและสรุปข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์ความหมายทางภาษา และวิเคราะห์นัยที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งจะรวมการตีความและนัยทางบริบทของภาษา และผู้ใช้ภาษา (นิศา ชูโต, 2551)

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

1) ให้ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน ที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ศึกษาอ่านข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในส่วนที่ผู้วิจัยได้บันทึกและวิเคราะห์ตีความให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่

2) ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ มีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้านจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน ทั้งหมด 5 หมู่บ้าน เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มีแนวโน้มไปทางใด ซึ่งจะสามารถนำมาสรุปได้ว่าข้อมูลที่ได้มามีความถูกต้องน่าเชื่อถือ

3) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ตรวจสอบความถูกต้องของการเก็บข้อมูลการวิจัย แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล ความครบถ้วนของประเด็นต่าง ๆ ที่ยังขาดตกบกพร่อง

ผลการวิจัยและอภิปราย

ผลผลการวิจัย

1. รูปแบบเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ใหญ่บ้านมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารกับประชาชน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ การติดประกาศ ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และการประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้าน โดยมีประชุมหนึ่งครั้งต่อเดือน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) สื่อสังคมออนไลน์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กลุ่มไลน์หมู่บ้านเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในยุคปัจจุบันมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่รวดเร็วและสะดวกในการส่งข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลที่มีความเร่งด่วนหรือการแจ้งเตือนต่าง ๆ ในกลุ่มไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่ายและผู้รับข้อมูลสามารถมีส่วนร่วมในการตอบโต้หรือแสดงความคิดเห็นได้ นอกจากนี้การใช้เฟสบุ๊กในการประชาสัมพันธ์เป็นอีกช่องทางที่สำคัญ ช่วยให้ชาวบ้านสามารถติดตามข่าวสารได้อย่างสะดวก การโพสต์ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสื่อสารข่าวสารภัยพิบัติเร่งด่วน นโยบายรัฐบาล/ภาครัฐต่าง ๆ อาทิ การลงทะเบียนรับเงินดิจิทัล การลงทะเบียนความช่วยเหลือภาระหนี้ โครงการคุณสู้เราช่วย เป็นต้น มักได้รับความสนใจจากชาวบ้านในพื้นที่และสามารถแชร์ไปยังบุคคลภายนอกได้อีกด้วย แต่ข้อจำกัดของกลุ่มไลน์ และเฟสบุ๊ก คือบางคนอาจไม่มีบัญชีเฟสบุ๊กหรือไม่ค่อยใช้

โซเซียลมีเดีย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล และได้รับข้อมูลที่แจ้งได้ ดังตัวอย่าง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ในหมู่บ้านของเรา เครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารให้กับชาวบ้านมีหลายช่องทาง เราใช้กลุ่มไลน์หมู่บ้าน, เฟซบุ๊ก, การติดประกาศที่ศาลาประชาคมหมู่บ้าน, เสียงตามสายของเครื่องส่งกระจายข่าวหมู่บ้าน และการประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้าน...” (ผู้ให้หมู่บ้านพื้นที่ราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“...กลุ่มไลน์หมู่บ้าน เป็นเครื่องมือที่สะดวกและเร็วมาก ทุกคนในหมู่บ้านที่ใช้ไลน์จะสามารถรับข่าวสารได้ในทันที รวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นหรือถามคำถามได้ง่าย ๆ ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังมีข้อเสียอยู่บ้าง เช่น บางคนอาจจะไม่ได้เข้ามาดูในกลุ่มทุกวัน หรือบางครั้งมีข้อมูลมากเกินไปทำให้ไม่สามารถติดตามได้หมด...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

2) การติดประกาศ ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การติดประกาศที่ศาลาประชาคมหมู่บ้านยังคงเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญและยังใช้ได้อยู่ในปัจจุบัน เพราะในหมู่บ้านมีผู้สูงอายุ และชาวบ้านบางคนยังใช้โทรศัพท์ หรือบางคนมีโทรศัพท์แต่ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยข่าวสารที่ติดประกาศ เช่น การแจ้งข่าวสารทั่วไป กำหนดการงานประเพณี และข่าวสารราชการบางประเภท อาทิ กำหนดการขึ้นทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และข่าวสาร อสม. เป็นต้น ดังนั้นการติดประกาศช่วยให้ชาวบ้านสามารถรับรู้ข่าวสารได้ด้วยวิธีที่คุ้นเคยและเข้าถึงได้ง่าย การติดประกาศในพื้นที่สาธารณะยังช่วยให้ผู้คนที่เดินผ่านไปมาได้รับและรับทราบข้อมูลที่ติดประกาศ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การติดประกาศที่ศาลาประชาคมหมู่บ้านยังคงเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญมาก โดยเฉพาะในหมู่บ้านของเรา ซึ่งมีทั้งคนที่ใช้และคนที่ไม่ค่อยถนัดการใช้มือถือหรืออินเทอร์เน็ต การติดประกาศที่ศาลาประชาคมจะช่วยให้ชาวบ้านที่ไม่ค่อยได้ใช้สื่อออนไลน์สามารถเข้าถึงข่าวสารได้ง่ายและสะดวก...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่สูง 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

“...การติดประกาศที่ศาลาประชาคมหมู่บ้านนั้นถือว่าเป็นวิธีที่ดีและสะดวกสำหรับพวกเรา เพราะศาลาประชาคมเป็นสถานที่ที่เรามักจะมารวมตัวกันบ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ การเห็นประกาศที่ติดไว้ตรงนี้ทำให้เราทราบข่าวสารที่สำคัญ เช่น กิจกรรมที่จะจัดในหมู่บ้าน หรือการประชุมที่จะมีขึ้น ซึ่งทำให้เราไม่พลาดข้อมูลสำคัญ...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2567)

3) หอกระจายข่าวหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าเครื่องส่งกระจายข่าวหมู่บ้าน หรือเสียงตามสาย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับชาวบ้านในพื้นที่ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร และสำหรับชาวบ้านที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ สามารถแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากเสียงดังและสามารถกระจายข่าวได้ในพื้นที่กว้าง แต่ข้อจำกัดคือไม่สามารถให้ข้อมูลที่ซับซ้อนได้ หรือไม่สามารถตอบข้อสงสัยของชาวบ้านได้ทันที ข่าวด่วนที่แจ้ง ได้แก่ การสื่อสารข่าวสารภัยพิบัติเร่งด่วน นโยบายรัฐบาล/ภาครัฐต่าง ๆ อาทิ การลงทะเบียนรับเงินดิจิทัล การลงทะเบียนความช่วยเหลือภาระหนี้ และโครงการคุณสู้เราช่วย เป็นต้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การใช้เสียงตามสายครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและสามารถเข้าถึงได้ทุกคนในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นคนที่อยู่ในบ้าน, คนทำงานในไร่, หรือแม้แต่คนสูงอายุที่อาจจะไม่ค่อยใช้โทรศัพท์มือถือหรือไม่ได้เข้าถึงข้อมูลจาก

ช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ดังนั้น เสียงตามสายจึงช่วยให้ชาวบ้านรับทราบข่าวสารได้ทันเวลา. . .” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่สูง 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

“... แม้จะไม่สามารถให้รายละเอียดมากเหมือนการอ่านประกาศ หรือการดูในโทรศัพท์ แต่การใช้เสียงตามสายก็ช่วยให้เรารับรู้ข่าวสารได้ทันที เช่น เวลาเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือการจัดกิจกรรมในหมู่บ้านที่สำคัญ การที่ได้ยินเสียงประกาศทำให้เราไม่พลาดข่าวสารและสามารถเตรียมตัวได้ตามที่ต้องการ. . .” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

4) การประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้าน โดยมีประชุมหนึ่งครั้งต่อเดือน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้านเป็นช่องทางที่ช่วยให้สามารถพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านโดยตรง การประชุมนี้ยังเป็นโอกาสในการรับฟังปัญหาหรือข้อเสนอแนะจากชาวบ้าน ซึ่งช่วยให้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารมีความโปร่งใสและเข้าใจง่ายมากขึ้น การประชุมประจำเดือนยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชาวบ้าน หัวข้อการประชุม เช่น การสื่อสารข่าวสารสำคัญ/เรื่องที่ต้องขอความเห็น/การมีส่วนร่วมของประชาชน และนโยบายรัฐบาลที่ซับซ้อนต้องการคำอธิบาย เช่น โครงการแจกปุ๋ยสัตว์ และการใช้จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“... การประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้านเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับชาวบ้าน เพราะในการประชุมนี้จะเป็นโอกาสที่เราจะได้พบปะและพูดคุยกับชาวบ้านโดยตรง ชาวบ้านสามารถสอบถามปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของหมู่บ้านได้ ซึ่งทำให้การสื่อสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย. . .” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2567)

“...การประชุมประจำเดือนยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้าน เราจะได้พูดคุยกัน และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้ทุกคนรู้สึกที่เราไม่ได้ถูกละเลย และมีสิทธิในการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาในทางที่ดีขึ้น...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2567)

2. ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน

1) ด้านผู้ส่งสาร (ผู้ใหญ่บ้าน) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหาผู้ใหญ่บ้านบางท่านอาจขาดทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องของการพูด การเขียน หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งอาจทำให้การสื่อสารไม่ชัดเจนและไม่เข้าใจง่าย ในส่วนของอุปสรรคชาวบ้านในชุมชนมีระดับความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านอาจต้องปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับชาวบ้าน เพื่อให้ข้อมูลได้รับการเข้าใจอย่างถูกต้อง ส่วนใหญ่การสื่อสารในรูปแบบปากต่อปากมีผลกระทบต่อความเข้าใจของชาวบ้าน ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ผู้ใหญ่บ้านส่งออกไปได้รับการบิดเบือนหรือผิดพลาดขาดความไว้วางใจจากชาวบ้าน ในบางพื้นที่มีปัญหาด้านความเชื่อมั่นระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับชาวบ้าน ทำให้ข้อมูลที่รับจากผู้ใหญ่บ้านอาจไม่ได้รับการเชื่อถือจากชาวบ้านเท่าที่ควร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ปัญหาหลัก ๆ ที่พบคือการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านบางท่านยังไม่ค่อยถนัดในการใช้เครื่องมือสื่อสารที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างโทรศัพท์ หรือการใช้งานแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงหรือไม่ทันเวลา นอกจากนี้บางครั้งข้อความที่ส่งออกไปก็อาจจะไม่ชัดเจน

หรือไม่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนทุกกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุที่อาจไม่คุ้นเคยกับการใช้โทรศัพท์...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“...บางครั้งผู้ใหญ่บ้านจะประกาศผ่านช่องทางเสียงตามสายหรือวิทยุท้องถิ่น แต่ว่าเสียงมันไม่ชัด หรือบางครั้งก็ไม่ได้ประกาศในเวลาที่เหมาะสมสำหรับทุกคน...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 1, วันที่สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2567)

2) สาร (เรื่องราว/ข้อความ) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหาผู้ใหญ่บ้านบางคนหรือชาวบ้านในพื้นที่อาจไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยหรืออินเทอร์เน็ตที่เสถียร ทำให้ไม่สามารถใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ส่งผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์อาจไม่สามารถชี้แจงข้อสงสัยหรือแสดงรายละเอียดครบถ้วน ทำให้ประชาชนไม่เข้าใจข้อมูลหรือไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง อีกทั้งกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่มีความหลากหลายทั้งในด้านอายุ การศึกษา ภาษา และทักษะการใช้เทคโนโลยี ส่วนอุปสรรคคือการขาดความต่อเนื่องในการอัปเดตข้อมูลอย่างสม่ำเสมอเป็นปัญหาที่ผู้ใหญ่บ้านบางคนอาจพบ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา หรือทรัพยากรในการดูแลช่องทางการประชาสัมพันธ์ งบประมาณที่จำกัดสำหรับการใช้เครื่องมือหรือช่องทางการประชาสัมพันธ์ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพต่ำลง นอกจากนี้อาจมีชาวบ้านในชุมชนบางส่วนไม่เข้าร่วมในการรับข้อมูลหรือการดำเนินการตามคำแนะนำจากผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การประชาสัมพันธ์เกิดปัญหา ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ข้อความที่ส่งออกไปในบางครั้งอาจไม่ตรงกับความต้องการของทุกคน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือมีคำศัพท์ที่บางคนอาจไม่คุ้นเคย หรืออาจเข้าใจยากสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่ไม่มีการศึกษามาก ทำให้บางครั้งต้องคำนึงถึงภาษาที่ใช้ และการนำเสนอให้ชัดเจนมากขึ้น ต้องเลือกใช้คำที่เข้าใจง่าย

และกระซิบ แต่ก็ยังพบว่ามีคนที่ไม่เข้าใจอยู่ดี . . .” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“ . . . บางครั้งมันก็เข้าใจง่าย แต่บางครั้งก็ไม่ค่อยชัดเจน ที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกับคำศัพท์หรือภาษาทางการที่เขาใช้ บางเรื่องก็ซับซ้อนเกินไป ทำให้ต้องถามหลายครั้งหรือบางทีพอประกาศแล้วก็ไม่แน่ใจว่าเราควรทำตามยังงี้ . . .” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

3) ช่องทางสื่อสาร จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหา ผู้ใหญ่บ้านบางท่าน ขาดความรู้ในการใช้เครื่องมือหรือช่องทางการสื่อสาร การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางครั้งอาจเกิดความผิดพลาด ทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากภาครัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ อาจล่าช้า หรือไม่ครบถ้วน ส่วนอุปสรรค คือ ชาวบ้านบางคนไม่มีอินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์ ทำให้ช่องทางการสื่อสารทางออนไลน์ไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ใหญ่บ้านอาจต้องปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับชาวบ้านในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ . . . หาวิธีที่จะทำให้การสื่อสารครอบคลุมทุกกลุ่ม การประกาศผ่านเสียงตามสาย การใช้บอร์ดประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน รวมไปถึงการใช้โซเชียลมีเดียสำหรับกลุ่มที่ใช้งานได้ เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลของชาวบ้าน . . .” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่สูง 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

“ . . . การใช้ช่องทางหลาย ๆ แบบน่าจะดีกว่า การใช้สื่อออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น รวมถึงประกาศไว้ตามจุดต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพื่อให้ทุกคนเห็นและสามารถอ่านข้อมูลได้ . . .” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

4) ผู้รับสาร (ชาวบ้าน) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหา ชาวบ้านบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกประชาสัมพันธ์ได้ เนื่องจากขาดอุปกรณ์

สื่อสารที่ทันสมัย และไม่มีอินเทอร์เน็ต บางครั้งข้อมูลที่ได้รับอาจมีความซับซ้อนหรือไม่ชัดเจน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ข้อมูลนั้นได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งการประชาสัมพันธ์อาจไม่สามารถดึงดูดความสนใจหรือการตอบรับจากชาวบ้านได้ เนื่องจากไม่ได้รับข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน ส่วนอุปสรรค คือ ช่องทางที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์อาจไม่เหมาะสมกับชาวบ้าน เช่น การใช้โซเชียลมีเดียที่ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ หรือคนที่ไม่มีโทรศัพท์ การประชาสัมพันธ์บางครั้งไม่ได้เผยแพร่ในเวลาที่เหมาะสม หรือไม่มีการติดตามผล ทำให้ข้อมูลสูญหายหรือล่าช้า อุปสรรคในการสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ และขาดคนที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...บางครั้งการสื่อสารบางอย่างอาจมีรายละเอียดที่เยอะเกินไปหรือไม่ตรงกับความเข้าใจของคนในชุมชน อาจทำให้ชาวบ้านบางคนเกิดความสับสน หรือเลือกที่จะไม่ทำตามข้อมูลนั้น เพราะไม่เข้าใจวิธีการหรือขั้นตอน...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“...บางครั้งเขาจะพูดเร็วมากและใช้คำทางการที่คนทั่วไปไม่เข้าใจ หรือถ้าจะให้ดีก็ควรแบ่งข้อความเป็นข้อ ๆ ชัดเจน ไม่ต้องพูดยาว ๆ อาจจะประกาศหรือแจกใบปลิวที่มีรายละเอียดง่าย ๆ แล้วให้คนไปอ่านได้หรือไปถามเพิ่มเติมในภายหลังจะดีกว่า...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

3. แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน

1) ด้านช่องทางและวิธีการสื่อสาร จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าผู้ใหญ่บ้านมีการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและหลากหลายวิธีการในการ

ติดต่อสื่อสารกับชาวบ้าน ทั้งช่องทางดั้งเดิมและช่องทางที่ทันสมัย ขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชนและกลุ่มชาวบ้าน โดยช่องทางการสื่อสารที่ใช้ ได้แก่ 1) การประชุมประจำเดือน หรือการจัดประชุมเฉพาะกิจ เป็นช่องทางหลักในการถ่ายทอดข้อมูลให้กับชาวบ้าน เนื่องจากการพบปะพูดคุยโดยตรง ซึ่งทำให้สามารถตอบข้อสงสัยและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที 2) เสียงตามสาย จะช่วยให้ข้อมูลหรือข่าวสารสามารถกระจายไปทั่วทั้งหมู่บ้านได้ในเวลาอันรวดเร็ว 3) โซเชียลมีเดีย ในบางพื้นที่ที่มีการใช้งานเทคโนโลยี ผู้ใหญ่บ้านได้เริ่มใช้เฟซบุ๊กหรือกลุ่มแชทในแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อส่งข่าวสารหรือข้อมูลสำคัญให้กับชาวบ้าน ทำให้การสื่อสารสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น 4) การติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สำคัญ เช่น ศาลากลางหมู่บ้าน หรือบริเวณตลาด เป็นอีกวิธีที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลให้คนในหมู่บ้านเห็นได้ง่าย ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวไว้ว่า

“...การใช้เฟซบุ๊ก และกลุ่มไลน์ ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ แพร่กระจายได้ไวมากขึ้น บางครั้งเราอาจจะมีประกาศด่วน หรือกิจกรรมพิเศษในหมู่บ้าน ก็สามารถแจ้งให้ชาวบ้านทราบได้ทันทีผ่านทางช่องทางนี้ ส่วนหนึ่งคือ ชาวบ้านที่ไม่สะดวกมาประชุมที่ศาลาหรือไม่สามารถฟังเสียงตามสายได้ ก็จะได้รับข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์แทน...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“...ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านเรา ส่วนใหญ่ก็จะได้รับผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประชุมที่ศาลากลางหมู่บ้าน การฟังเสียงตามสาย และบางครั้งก็จะมีการติดป้ายประกาศที่ตลาดหรือจุดต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ที่สำคัญคือในช่วงหลัง ๆ นี้เราเริ่มใช้เฟซบุ๊ก และกลุ่มไลน์ ในการแจ้งข่าวสาร...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2567)

2) ด้านความชัดเจนของภาษาในการสื่อสาร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ภาษาในการสื่อสารถือเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าใจข้อมูลของ

ชาวบ้านอย่างชัดเจน ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ชาวบ้านสามารถรับข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและไม่มีความสับสน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยและภาษาในท้องถิ่นที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย โดยหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคหรือคำที่อาจจะทำให้เกิดความสับสน เน้นการใช้คำที่กระชับและตรงประเด็น เมื่อมีการประกาศข้อมูลสำคัญ ผู้ใหญ่บ้านมักจะเน้นข้อความที่สำคัญหรือใช้วิธีการพูดซ้ำเพื่อให้ชาวบ้านรับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทั้งในการประชุมและการใช้เสียงตามสาย นอกจากนี้ ในการใช้สื่อออนไลน์ เฟซบุ๊ก และไลน์ ผู้ใหญ่บ้านยังใช้การเขียนข้อความที่เน้นจุดสำคัญและมักจะใช้ภาพประกอบหรือสัญลักษณ์ที่ช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ก็มีความแตกต่างกัน แต่ผมพยายามใช้ภาษาที่เรียบง่ายเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นช่องทางไหน เช่น การประชุมที่ศาลากลางหมู่บ้าน จะใช้คำพูดที่ชัดเจนและไม่ยืดเยื้อ ส่วนการใช้เสียงตามสายก็จะเน้นข้อมูลสำคัญที่ง่ายต่อการฟังและเข้าใจ...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2567)

“...บางครั้งการใช้คำบางคำอาจจะต้องพูดซ้ำหลายครั้งเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนเข้าใจเหมือนกัน ถ้าใช้วิธีนี้ร่วมกับการประชุมและสื่อออนไลน์ก็จะช่วยให้ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่สูง 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 ธันวาคม 2567)

3) ด้านความสามารถในการรับสารของชาวบ้าน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญต่อการกระจายข้อมูลและการสื่อสารกับชาวบ้านในชุมชน อย่างไรก็ตามความสามารถในการรับสารของชาวบ้านนั้นมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของช่องทางที่ใช้และระดับการเข้าถึงของชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การประกาศผ่านเสียงตามสาย การประชุม การ

ส่งข้อความผ่านไลน์ และการแจกเอกสารในหมู่บ้าน ขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชน และบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งชาวบ้านในพื้นที่ชนบทที่มีการใช้ระบบเสียงตามสาย ยังคงรับข้อมูลได้ดี เนื่องจากเป็นวิธีที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุดสำหรับคนในชุมชน การเข้าร่วมประชุมจะสามารถรับสารได้ชัดเจน เนื่องจากมีการพูดคุยและชี้แจง รายละเอียดอย่างละเอียด แต่อาจมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมของบางกลุ่ม เช่น คนแก่หรือผู้ที่มีเวลาจำกัด ปัญหาหลักที่พบในการรับสารของชาวบ้านคือ ความไม่รู้ และขาดการเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น บางพื้นที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือ โทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้งานได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังมี อุปสรรคด้านเวลา เนื่องจากชาวบ้านบางส่วนมีภารกิจในการทำงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ จึงไม่สามารถเข้าร่วมประชุมหรือรับฟังการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ส่วนใหญ่จะรับสารได้ดีจากการประกาศผ่านเสียงตามสาย เนื่องจากทุกบ้านในหมู่บ้านสามารถฟังได้ทันที ทุกคนก็จะได้รับข้อมูลพร้อมกัน แต่การประชุมชุมชนก็เป็นอีกวิธีที่ดี เพราะทุกคนสามารถถาม-ตอบกันได้ แต่บางคนก็ไม่สะดวกมาร่วมประชุมทุกครั้ง ส่วนไลน์ก็เป็นช่องทางที่ดีสำหรับกลุ่มคนที่ใช้โทรศัพท์...” (ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ราบ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

“...ส่วนใหญ่จะรับสารได้ดีจากการประกาศผ่านเสียงตามสาย เนื่องจากทุกบ้านในหมู่บ้านสามารถฟังได้ทันที ทุกคนก็จะได้รับข้อมูลพร้อมกัน แต่การประชุมชุมชนก็เป็นอีกวิธีที่ดี เพราะทุกคนสามารถถาม-ตอบกันได้ แต่บางคนก็ไม่สะดวกมาร่วมประชุมทุกครั้ง ส่วนไลน์ก็เป็นช่องทางที่ดีสำหรับกลุ่มคนที่ใช้โทรศัพท์...” (ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 ธันวาคม 2567)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง การสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลการศึกษารูปแบบเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้านนั้น มีช่องทางในการสื่อสารกับชาวบ้าน ได้แก่ กลุ่มไลน์หมู่บ้าน เฟซบุ๊ก เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ชาวบ้านสามารถติดตามข่าวสารได้อย่างสะดวก แต่บางคนอาจไม่มีบัญชี เฟซบุ๊กหรือไม่ค่อยใช้โซเชียลมีเดีย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล และได้รับข้อมูลที่แจ้งได้ ส่วนวิธีการติดประกาศ ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญและยังใช้ได้อยู่ในปัจจุบัน เพราะในหมู่บ้านมีผู้สูงอายุ และชาวบ้านบางคนยังใช้โทรศัพท์ หรือบางคนมีโทรศัพท์แต่ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต ดังนั้นการติดประกาศช่วยให้ชาวบ้านสามารถรับรู้ข่าวสารได้ด้วยวิธีที่คุ้นเคยและเข้าถึงได้ง่าย และเสียงตามสายของเครื่องส่งกระจายข่าวหมู่บ้าน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับชาวบ้านในพื้นที่ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร และสำหรับชาวบ้านที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ สามารถแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง เสียงดังและสามารถกระจายข่าวได้ในพื้นที่กว้าง และอีกวิธีหนึ่งคือการประชุมประจำเดือนร่วมกับชาวบ้าน โดยมีประชุมหนึ่งครั้งต่อเดือน เป็นช่องทางที่ช่วยให้สามารถพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านโดยตรง การประชุมนี้ยังเป็นโอกาสในการรับฟังปัญหาหรือข้อเสนอแนะจากชาวบ้าน โปร่งใสและเข้าใจง่าย และยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชาวบ้านได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รินดา มะอาลา และคณะ (2564) พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ มีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น

เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นช่องทางในการสื่อสาร รวมทั้งมีเนื้อหาสารในการใช้ภาษาที่จดจำได้ง่าย และดึงดูดความสนใจ เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชน ทำให้มีความหลากหลาย และมีวิธีการนำเสนอที่เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรม มณียศ (2565) พบว่า ผู้ใหญ่บ้านใช้เครื่องมือในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การใช้หอกระจายข่าวหมู่บ้านหรือเสียงตามสายเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์สารได้อย่างกว้างขวางที่สุด การใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) เป็นวิธีการสื่อสารประชาสัมพันธ์เฉพาะกลุ่มหรือเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารทั่วไป และการประชุมหมู่บ้าน เป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการต่าง ๆ ให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุมรับทราบ เป็นวิธีการรับฟังความคิดเห็น และการลงมติของชาวบ้าน เป็นต้น

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ในด้านผู้ส่งสาร (ผู้ใหญ่บ้าน) บางท่านขาดทักษะในการสื่อสาร เช่น การพูด การเขียน หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งทำให้การสื่อสารไม่ชัดเจนและไม่เข้าใจ ชาวบ้านในชุมชนมีระดับความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านต้องปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับชาวบ้าน ในบางพื้นที่มีปัญหาด้านความเชื่อมั่นระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับชาวบ้าน ทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ใหญ่บ้านอาจไม่ได้รับการเชื่อถือจากชาวบ้านเท่าที่ควร ด้านสาร (เรื่องราว/ข้อความ) ผู้ใหญ่บ้านบางคนหรือชาวบ้านในพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยหรืออินเทอร์เน็ตที่เสถียร ทำให้ไม่สามารถใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ได้ อีกทั้งกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่มีความหลากหลายทั้งในด้านอายุ การศึกษา ภาษา และทักษะการใช้เทคโนโลยี ด้านช่องทางสื่อสาร ผู้ใหญ่บ้านอาจต้องปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับชาวบ้าน เพื่อให้ข้อมูลได้รับการเข้าใจอย่างถูกต้อง และในด้านผู้รับสาร (ชาวบ้าน) ชาวบ้านบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกประชาสัมพันธ์ได้ เนื่องจากขาดอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย และไม่มีอินเทอร์เน็ต

บางครั้งข้อมูลที่รับอาจมีความซับซ้อนหรือไม่ชัดเจน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ข้อมูลนั้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัฐกร ยาคี (2564) พบว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากภาครัฐ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญกับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือว่าเป็นการแจ้งข่าวให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับฟัง ซึ่งบางครั้งเวลาที่มีการแจ้งข่าวสารให้กับประชาชน แล้วถ้าหากประชาชนเกิดความสงสัย ผู้ใหญ่บ้านก็ต้องเป็นผู้ที่ตอบปัญหาและข้อสงสัยให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จุรีพร กิณี (2566) พบว่า ปัจจัยการสื่อสารส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน ในด้าน ผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร และ ผู้รับสาร เพราะผู้ใหญ่บ้านมีการศึกษาข้อมูลข่าวสาร ที่จะส่งสารไปยังประชาชนในพื้นที่ และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจข่าวสารที่ผู้ใหญ่บ้านสื่อสารได้อย่างเข้าใจชัดเจน ในด้านผู้รับสาร ด้านผู้ส่งสาร เนื่องจากปัจจุบันการสื่อสารมีหลายรูปแบบทั้งการพูด การเขียน และแม้กระทั่งการสื่อสารผ่านโซเชียล เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้เข้าถึงได้ทุกกลุ่ม นอกจากนี้ รินรดา มะอาลา และคณะ (2564) กล่าวว่า การวางแผนการการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ตามแผนงานที่กำหนดไว้ และทำการประเมินผลความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์ โดยมีการวางแผนด้านผู้ส่งสาร สารสื่อ และผู้รับสาร มุ่งเน้นให้ผู้รับสารได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ในด้านช่องทางและวิธีการสื่อสาร ผู้ใหญ่บ้านมีการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายในการติดต่อสื่อสารกับชาวบ้าน ทั้ง

ช่องทางดั้งเดิมและช่องทางที่ทันสมัย ด้านความชัดเจนของภาษาในการสื่อสาร ภาษาในการสื่อสารถือเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าใจข้อมูลของชาวบ้านอย่างชัดเจน โดยในหลายกรณี ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ชาวบ้านสามารถรับข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและไม่มีความสับสน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยและภาษาในท้องถิ่นที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย เน้นการใช้คำที่กระชับและตรงประเด็น ส่วนด้านความสามารถในการรับสารของชาวบ้าน นั้นมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของช่องทางที่ใช้และระดับการเข้าถึงของชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การประกาศผ่านเสียงตามสาย การประชุม การส่งข้อความผ่านไลน์ และการแจกเอกสารในหมู่บ้าน ขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชนและบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งชาวบ้านในพื้นที่ชนบทที่มีการใช้ระบบเสียงตามสายยังคงรับข้อมูลได้ดี เนื่องจากเป็นวิธีที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุดสำหรับคนในชุมชน การเข้าร่วมประชุมจะสามารถรับสารได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรม มณียศ (2565) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านต่อประชาชนในหมู่บ้าน ประกอบด้วย ด้านวิธีการสื่อสารผู้ใหญ่บ้านทำความเข้าใจสารก่อนที่จะสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบ ผู้ใหญ่บ้านจะมีการเรียบเรียงข้อมูลข่าวสารขึ้นมาใหม่เพื่อให้ง่ายต่อตนเองในการสื่อสาร ด้านความเข้าใจหรือการได้ยินสารของประชาชนในหมู่บ้านผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเอาใจใส่ในการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้านทักษะในการพูดและความพร้อมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางไลน์ ด้านความสำคัญในสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน การใช้หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายของหมู่บ้านมีความสำคัญในการรับรู้ของประชาชนในหมู่บ้านทั้งในพื้นที่ราบและพื้นที่บนดอย การใช้แอปพลิเคชันไลน์ มีความสำคัญในการรับรู้เฉพาะหมู่บ้านที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีการตั้งกลุ่มไลน์ และการประชุม

หมู่บ้านมีความสำคัญต่อการรับรู้ประชาชนในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เนื่องจากการประชุมหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านต้องจัดเป็นประจำ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ผลการศึกษารูปแบบเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน ปัญหาของชาวบ้านบางกลุ่มไม่มีบัญชีเฟชบุ๊กหรือไม่ค่อยใช้โซเชียลมีเดีย และไม่มีอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ ดังนั้นควรเพิ่มช่องทางในการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านมีความหลากหลาย ควรมีการจัดอบรมเพิ่มเติม ความรู้ทักษะ ในการใช้สื่อแต่ละช่องทางให้ชำนาญ มีประสิทธิภาพ และวิธีการใช้ที่เหมาะสมกับกลุ่มชาวบ้านแต่ละกลุ่ม อีกทั้งการของบประมาณในการติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตในหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การสื่อสารที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากขาดอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย และไม่มีอินเทอร์เน็ต บางครั้งข้อมูลที่ได้รับอาจมีความซับซ้อน ดังนั้นควรจัดอบรมหรือแนะนำการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่บ้านในเรื่องของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่เหมาะสมและการฟังข้อมูลอย่างตั้งใจ ซึ่งจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการรับข้อมูล

3. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชน เพื่อเป็นแกนนำในการกระจายข่าวสารข้อมูลให้สำหรับชาวบ้านที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และชาวบ้านที่ไม่มีโทรศัพท์หรือไม่มีการใช้อินเทอร์เน็ต เน้นการพัฒนาทักษะของผู้นำ การอบรม และการจัดสรรงบประมาณในด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัยและสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ทั่วถึงไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสามารถเก็บข้อมูลจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2559). พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. ค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2567, จาก https://multi.dopa.go.th/pab/laws/cate8/view5_
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยถ้อยมนุษย์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สมาคมทอโลกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์. (2543). บันสมองของชาติ: ยุทธศาสตร์ ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัดเชสมิเดีย.
- จิราวรรณ ยัมปลื้ม. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารในองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.). การศึกษารายบุคคลนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- จิราภรณ์ ศรีนาถ. (2566). การวิเคราะห์ประเภท รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการใช้สื่อของสังคมออนไลน์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรีพร กินทร์. (2566). ประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่งอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชนัญชิตา เนตรประสาธ. (2563). ประสิทธิภาพการใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารภายในเขตสุขภาพที่ 1. การค้นคว้าอิสระสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพล ใจจริง. (2561). สถานะทางความรู้ว่าด้วยกำเนิดการปกครองท้องถิ่นไทย: พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับแนวพระราชดำริด้านการปกครองท้องถิ่น. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 8(1), 166-180.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 27(2), 61-73.
- นิตพล ภูตะโชติ. (2556). พฤติกรรมองค์กรการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตา ชูโต. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท พรินต์โปร จำกัด
- บรม มณียศ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนผ่านการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอำนาจเจริญ. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รินดา มะอาลา, สุภาภรณ์ ศรีดี และวิทย์ธร ท่อแก้ว. (2564). การ
ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(1),
299-314.
- วันชัย มีชาติ. (2548). *พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒน์ ภูทิต. (2557). บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงาน
ข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย. *วารสารวิจัยราชภัฏ
เชียงใหม่*, 15(1), 98-107.
- สกุรัตน์ แจ่มหิรัญ. (2561). *การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิด และทฤษฎี*.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- อัฐกร ยาดี. (2564). *บทบาทและการทำหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพ.ศ. 2564
กรณีศึกษา จังหวัดสระบุรี*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Berlo, D.K. (1960). *Communication: The social matrix of psychiatry*. New
York : W. W. Norton.
- Gunawong, P. and Leerasiri, W. (2022). Information Sharing in Solving an
Opium Problem: Multiple-Agency Management with Integration of
Online and Offline Channels. *Sustainability* 2022, 14(13), 1-27.

Lasswell, Harold D. (1948). *The communication of ideas*. New York: Harper and Brother.

Shannon, C. and Weaver, W. (1949). *The Mathematical Theory of Communication*. Champaign, IL.: University of Illinois Press.

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล

ผู้ใหญบ้านพื้นที่ราบ 1, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 27 ธันวาคม 2567

ผู้ใหญบ้านพื้นที่ราบ 2, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2567

ผู้ใหญบ้านพื้นที่ราบ 3, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2567

ผู้ใหญบ้านพื้นที่สูง 1, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2567

ผู้ใหญบ้านพื้นที่สูง 2, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2567

ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 1, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 27

ธันวาคม 2567

ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 2, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 29

ธันวาคม 2567

ประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่ราบ 3, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, วันที่สัมภาษณ์ 28

ธันวาคม 2567